

ხშირად დასმული კითხვები და პასუხები COVID 19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინაციასთან დაკავშირებით

1. რატომ უნდა ჩავიტაროთ COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინაცია?.....	3
2. ვინ უნდა აიცრას COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინით?	3
3. რა პრინციპით იქნა განსაზღვრული/შერჩეული პრიორიტეტული ჯგუფები?	3
4. COVID-19 საწინააღმდეგო ვაქცინის ყველასთვის ხელმისაწვდომობამდე არსებობს თუ არა მოსახლეობისათვის COVID-19-ის და სხვა რესპირაციული დაავადებებისგან დაცვის სხვა პრევენციული საშუალებები?	4
5. ვაქცინაცია უფასოა, თუ მომიწევს თანხის გადახდა?.....	4
6. ვაქცინის რამდენი დოზა დამჭირდება?	4
7. რატომ უნდა მოხდეს მოსახლეობის 60 პროცენტის აცრა?.....	4
8. რა არის კოლექტიური იმუნიტეტი?	4
9. კოლექტიური იმუნიტეტის გამომუშავებისათვის მოსახლეობის რა პროცენტის ვაქცინაციაა საჭირო?	4
10. როგორ დავრწმუნდეთ COVID 19-ის ვაქცინის უსაფრთხოებაში?	4
11. რა კლინიკურ კვლევებს გადის ვაქცინა დანერგვამდე?	5
12. რა არის გადაუღებელი გამოყენების ავტორიზაცია?	5
13. რა არის და როგორ მუშაობს რნმ ვაქცინები?	6
14. რა არის და როგორ მუშაობს ვექტორული ვაქცინები ?	6
15. რნმ რჩება ორგანიზმში ვაქცინაციის შემდეგ?	6
16. შესაძლებელია თუ არა COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინამ შეცვალოს ჩემი დნმ? ...	6
17. შეიძლება დავინფიცირდე ვაქცინაციის შედეგად?	6
19. COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინაციით შესაძლებელია თუ არა დავინფიცირდე ან გავავრცელო COVID-19?.....	7
20. რა არის COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინების გვერდითი მოვლენები?	7
21. როგორ გავუმკლავდეთ აცრის შემდგომ განვითარებულ უჩვეულო რეაქციებსა და გართულებებს (იშგამ)?.....	7
22. შესაძლებელია COVID-19-ის საწინააღმდეგო იმუნიზაციის შემდგომ განვითარებული არასასურველი მოვლენები (იშგამ) COVID-19 დაავადებაზე მძიმე აღმოჩნდეს?	8
23. ზოგიერთ ადამიანს სერიოზული ალერგიული რეაქცია ჰქონდა COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინაციის შემდეგ. ეს უნდა იყოს ნერვიულობის საბაბი?.....	8
24. რა არის ანაფილაქცია?.....	8
25. რა შემთხვევაში არ შეიძლება ვაქცინაციის ჩატარება?	9
26. როგორია COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინების ეფექტურობა?	9

27. რამდენ ხანს გრძელდება COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინის მოქმედება?	9
28. COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინაციის ჩატარების შემდეგ, საჭიროა თუ არა სხვა პრევენციული ღონისძიებების დაცვა, მაგ. ნიღბის ტარება ან ფიზიკური დისტანცირება? ...	10
29. COVID-19-ის ინფექციის გადატანის შემთხვევაში უნდა ჩაიტაროს თუ არა ადამიანმა COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინაცია და რამდენ ხანში?	10
30. შეიძლება თუ არა სხვა ვაქცინებთან ერთად COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინის გაკეთება?	11
31. რა შემთხვევაში უნდა მივიღოთ განსაკუთრებული სიფრთხილის ზომები?	11
32. უნდა ჩაიტარონ თუ არა COVID-19 საწინააღმდეგო ვაქცინაცია თანმხლები ქრონიკული დაავადებების მქონე პირებმა?	11
33. უნდა აიცრას თუ არა ორსულები და ბავშვები?	11
34. საჭიროა თუ არა სპეციალური მომზადება ვაქცინაციის პროცესისთვის; მაგალითად, ანტიჰისტამინური პრეპარატების მიღებას?	12
35. რომელი ვაქცინები შემოვა ქვეყანაში?	12
36. COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინაციის პროცესში რამდენად დაცულია ბიოეთიკის ნორმები?	12
37. რა საფრთხის შემცველია აუცრელობა/ვაქცინაზე უარის თქმა პანდემიის დროს?	12
38. ვაქცინაციის შემდეგ, აღმნიშნება 38°C-ზე მაღალი ტემპერატურა, შემცივნება, თავის ტკივილი, საერთო სისუსტე და როგორ უნდა მოვიქცე?	13
39. რა ნაბიჯები უნდა გაიაროთ COVID-19-ის საწინააღმდეგო აცრაზე რეგისტრაციისათვის?	13

1. რატომ უნდა ჩავიტაროთ COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინაცია?

ვაქცინაცია სწორი არჩევანია COVID-19-სგან საკუთარი თავის, ოჯახისა და საზოგადოების დასაცავად. ვაქცინაცია ამცირებს დაინფიცირების, ავადობის და სიკვდილობის რისკს და პანდემიის შეჩერების ერთ-ერთი ყველაზე ეფექტური საშუალებაა.

ვაქცინაცია რეკომენდებულია იმ შემთხვევაშიც, თუ COVID-19 უკვე გადაიტანეთ, რადგან, არებული მტკიცებულებებით, ინფექციის გადატანის შემდგომ არ ყალიბდება ხანგრძლივი იმუნიტეტი და ადამიანი კვლავ რჩება განმეორებითი ინფიცირების რისკის ქვეშ.

პანდემიის შესაჩერებლად COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინაციის პარალელურად აუცილებელია პრევენციული ღონისძიებების გაგრძელება: ნიღბის ტარება, სულ მცირე 1 მეტრიანი დისტანციისა და ხელის ჰიგიენის დაცვა.

2. ვინ უნდა აიცრას COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინით?

თავდაპირველად, ვაქცინის შეზღუდული რაოდენობის ხელმისაწვდომობის გამო, აიცრება პრიორიტეტული ჯგუფები, რომელთაც დაინფიცირების, გართულებებისა და სიკვდილის ყველაზე მაღალი რისკი აქვთ (ე.წ. მაღალი რისკის ჯგუფი). ვაქცინების წარმოების ზრდასთან ერთად, ვაქცინა ხელმისაწვდომი იქნება ყველა დანარჩენი მსურველისათვის.

საერთაშორისო რეკომენდაციების და ქვეყნის ეპიდემიოლოგიური სპეციფიკის თანახმად, საქართველოში 2021 წლისთვის შეირჩა სამიზნე პოპულაციური ჯგუფები, რომელთა მოცვა ეტაპობრივად განხორციელდება. ჯგუფების შერჩევა ეფუძნება ევროპის იმუნიზაციის ექსპერტთა ტექნიკური მრჩევლთა ჯგუფის რეკომენდაციებს და მიმართულია პირველ რიგში სასიცოცხლო-ჯანდაცვითი სერვისების შენარჩუნებაზე და მაღალი რისკის ჯგუფებში ავადობის და სიკვდილიანობის შემცირებაზე.

Ia ეტაპი - ჯანდაცვის სექტორის მუშაკები; ხანგრძლივი მოვლის დაწესებულების ბენეფიციარები და პერსონალი; 75 წელზე უფროსი მოსახლეობა.

Ib ეტაპი - 65-74 წლის მოსახლეობა

IIa ეტაპი - ძირითადი სერვისების მიმწოდებლები; 55-64 წლის მოსახლეობა

IIb ეტაპი - 18-54 ქრონიკული დაავადების მქონე პირები

III ეტაპი - მოსახლეობის სხვა ჯგუფები

3. რა პრინციპით იქნა განსაზღვრული/შერჩეული პრიორიტეტული ჯგუფები?

COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინაციის პრიორიტეტულ ჯგუფების შერჩევა COVID-19-ით ავადობისა და სიკვდილობის რისკის ღონის გათვალისწინებით განხორციელდა და დაეფუძნა ევროპის იმუნიზაციის ექსპერტთა ტექნიკური მრჩევლთა ჯგუფის (ETAGE) რეკომენდაციებს, რომელიც მიმართული იყო პირველ რიგში სასიცოცხლო-ჯანდაცვითი სერვისების შენარჩუნებასა და მაღალი რისკის ჯგუფებში ავადობის და სიკვდილიანობის შემცირებაზე. შერჩეული ჯგუფები შემდგომ განიხილა და რეკომენდაცია გაუწია საქართველოს იმუნიზაციის ექსპერტთა ტექნიკურმა ეროვნულმა კომიტეტმა. ვაქცინების ხელმისაწვდომობის ზრდასთან ერთად გაფართოვდება ვაქცინაციით მოცული მოსახლეობის ჯგუფები მოზრდილი მოსახლეობის 60% მოცვის მაჩვენებლის მიზნის მისაღწევად. „საქართველოში COVID-19-ის ვაქცინის დანერგვის ეროვნული გეგმის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 21 იანვრის N67 განკარგულებით განსაზღვრულია შემდგომი რისკის ჯგუფების ვაქცინაცია: **(1) სამედიცინო პერსონალი; (2) ხანდაზმულები, ხანგრძლივი მოვლის დაწესებულების**

ბენეფიციარები და პერსონალი ; (3) ესენციური სერვისების პერსონალი.

4. COVID-19 საწინააღმდეგო ვაქცინის ყველასთვის ხელმისაწვდომობამდე არსებობს თუ არა მოსახლეობისათვის COVID-19-ის და სხვა რესპირაციული დაავადებებისგან დაცვის სხვა პრევენციული საშუალებები?

COVID 19-ის და სხვა რესპირაციული დაავადებისგან თავდაცვის მიზნით უნდა შეასრულოთ შემდეგი რეკომენდაციები: პირბადის ტარება, სულ მცირე 1 მეტრიანი დისტანციის დაცვა, მობილობის შემცირება (შესაბამისად, კონტაქტების შემცირება) და ხელის ჰიგიენა.

5. ვაქცინაცია უფასოა, თუ მომიწევს თანხის გადახდა?

ვაქცინაცია თქვენთვის უფასოა. ვაქცინაციის საფასურს იხდის სახელმწიფო.

6. ვაქცინის რამდენი დოზა დამჭირდება?

COVID-19-ს საწინააღმდეგო ვაქცინებით იმუნიზაციის კურსის უმეტესობა ორ დოზიანია და ორივე დოზის მიღება მნიშვნელოვანია შესაბამისი ინტერვალით. სრულყოფილი იმუნიტეტის მისაღწევად აუცილებელია გაიკეთოთ ვაქცინის ორივე დოზა.

7. რატომ უნდა მოხდეს მოსახლეობის 60 პროცენტის აცრა?

მოსახლეობის 60%-იანი მოცვა არის ის მინიმალური რაოდენობა, რომელიც შეძლებს ცვლილება შეიტანოს დაავადების შემდგომ გავრცელებაში, თუმცა არ იძლევა დაავადების ელიმინაციის შანსს მოცემული ტერიტორიული ერთეულისთვის.

8. რა არის კოლექტიური იმუნიტეტი?

COVID-19-ის მსგავსი დაავადებები სწრაფად ვრცელდება და აავადებს ადამიანების დიდ რაოდენობას. როდესაც მოსახლეობის დიდი ნაწილი ვაქცინირებულია ამა თუ იმ დაავადების წინააღმდეგ, ვირუსი ან ბაქტერია ვეღარ ვრცელდება სწრაფად და მოსახლეობა ვერ ავადდება. სწორედ ეს არის კოლექტიური იმუნიტეტი.

9. კოლექტიური იმუნიტეტის გამომუშავებისათვის მოსახლეობის რა პროცენტის ვაქცინაციაა საჭირო?

რადგან, როგორც COVID-19, ასევე მისი საწინააღმდეგო ვაქცინა ახალია, ამ ეტაპზე არ არსებობს მტკიცებულებებზე დაფუძნებული ინფორმაცია მოსახლეობის რა პროცენტი უნდა აიცრას კოლექტიური იმუნიტეტის მისაღწევად.

10. როგორ დავრწმუნდეთ COVID 19-ის ვაქცინის უსაფრთხოებაში?

COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინები რეკორდულად მცირე დროში შექმნილი უპრეცედენტო ურთიერთთანამშრომლობისა და დიდი ინვესტიციების შედეგია და ის სრულად შეესაბამება უსაფრთხოების ყველა სტანდარტს.

მხოლოდ კლინიკური კვლევების საფუძვლიანი შესწავლისა და ანალიზის შემდეგ ხდება COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინების გამოყენება. ქვეყანაში დაინერგება მხოლოდ ჯანმრთელობის მხარეზე მხარეზე აღიარებული მკაცრი მარეგულირებელი ორგანოების (SRAs) მხრიდან ავტორიზებული ვაქცინები, რაც ხარისხის, უსაფრთხოებისა და ეფექტურობის გარანტიაა.

11. რა კლინიკურ კვლევებს გადის ვაქცინა დანერგვამდე?

COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინები მწარმოებლებისა და მკვლევარების მიერ გადიან 3-ეტაპიან კლინიკურ კვლევას, რომლის მიზანია დადგინდეს მათი უსაფრთხოება და ეფექტურობა. კლინიკური კვლევის მე-3 ფაზაში მკვლევარები ვაქცინირებული პირების ჯანმრთელობის მდგომარეობას ადარებენ არავაქცინირებული პირების ჯანმრთელობის მდგომარეობასთან. ეს საშუალებას იძლევა გამოვლინდეს ვაქცინის გვერდითი ეფექტები და, ასევე, დაავადების განვითარების მაჩვენებელი ვაქცინირებულ ადამიანებსა და იმ ადამიანებს შორის, ვინც მიიღო პლაცებო (პლაცებო უვნებელი, “ყალბი“ ვაქცინაა, რომელიც უკეთდება კლინიკურ კვლევაში მონაწილე ადამიანების ჯგუფის ნახევარს. ვაქცინის კლინიკურ კვლევაში მონაწილე ადამიანებმა არ იციან ვაქცინას იღებენ, თუ პლაცებოს).

კლინიკურ კვლევებში ჩართულია ათი ათასობით ადამიანი. მკვლევარები კვლევაში ჩართულ თითოეულ მონაწილეს ვაქცინაციიდან მინიმუმ 2 თვის განმავლობაში აკვირდებიან, რათა გამოავლინონ ვაქცინაციასთან დაკავშირებული გვერდითი მოვლენები, რომლებმაც, შესაძლოა, შედარებით გვიან იჩინოს თავი.

12. რა არის გადაუდებელი გამოყენების ავტორიზაცია?

გადაუდებელი გამოყენების ავტორიზაციის (EUL) პროცედურის ფარგლებში, ხდება ახალი სამედიცინო საშუალებების (მ.შ. ვაქცინის) საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის საგანგებო სიტუაციებთან შესაბამისობის შეფასება. მისი მიზანია მედიკამენტების, ვაქცინებისა და დიაგნოსტიკის მაქსიმალურად სწრაფად ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა გადაუდებელი საჭიროებებისას, უსაფრთხოების, ეფექტურობისა და ხარისხის მკაცრი კრიტერიუმების დაცვით. შეფასებისას ხდება საგანგებო სიტუაციების საფრთხის, ვაქცინის სარგებლისა და შესაძლო ჯანმრთელობისა და სიცოცხლის რისკების შედარება.

გადაუდებელი გამოყენების ავტორიზაციის პროცესი მოიცავს II და III ფაზის კლინიკური კვლევის მონაცემების მკაცრ შეფასებას; აგრეთვე, მნიშვნელოვან დამატებით მონაცემებს უსაფრთხოების, ეფექტურობის, ხარისხისა და რისკის მართვის გეგმის შესახებ. ამ მონაცემებს - მოცემულ ვაქცინაზე არსებულ მტკიცებულებებს, მისი გამოყენების მონიტორინგისა და შემდგომი კვლევების გეგმებს, განიხილავენ დამოუკიდებელი ექსპერტები და ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის გუნდი.

გადაუდებელი გამოყენების ავტორიზაციის პროცესის ფარგლებში ვაქცინის მწარმოებელი კომპანია იღებს ვალდებულებას, რომ გააგრძელებს მონაცემების შეგროვებას, რათა შესაძლებელი გახდეს ვაქცინის სრული ლიცენზირება და ჯანმრთელობის პრეკვალიფიკაციის მინიჭება. ჯანმრთელობის პრეკვალიფიკაციის პროცესი, თავის მხრივ, ასევე აფასებს ვაქცინის კვლევების შედეგად მოპოვებულ დამატებით კლინიკურ მონაცემებს და დანერგვის პროცესს, რათა უზრუნველყოს ვაქცინის ხარისხის, უსაფრთხოების და ეფექტურობის შესაბამისობა სტანდარტებთან.

13. რა არის და როგორ მუშაობს რნმ ვაქცინები?

მ-რნმ ვაქცინები, როგორცაა მაგალითად პფაიზერ ბიონტექისა და მოდერნას ვაქცინები, შეიცავენ არა ვირუსს ან მისი ცილის (სპაიკცილის) ფრაგმენტს, არამედ ინფორმაციულ ანუ მესენჯერ-რნმ-ს, რომელიც სპაიკცილის ინფორმაციის მატარებელია. ვაქცინის შეყვანის შემდეგ ორგანიზმი იწყებს სპაიკცილის წარმოქმნას, რომელსაც ამოიცნობს იმუნური სისტემა და იწყება იმუნური რეაქცია - ანტისხეულების გამომუშავება. სწორედ ეს ანტისხეულები იცავს ორგანიზმს ინფიცირებისგან მომავალში. შემდგომში, ვირუსის ორგანიზმში მოხვედრის შემთხვევაში, იმუნური სისტემა დროულად ამოიცნობს მის ზედაპირზე არსებულ სპაიკცილას როგორც უცხო და ანადგურებს ვირუსს დაავადების გამოწვევამდე.

ვინაიდან მ-რნმ ვაქცინა არ შეიცავს ცოცხალ ან ინაქტივირებულ ვირუსს, მას არ შეუძლია გამოიწვიოს კოვიდის ინფექცია. ვაქცინაციიდან რამდენიმე დღეში მ-რნმ თავისით იშლება.

14. რა არის და როგორ მუშაობს ვექტორული ვაქცინები ?

ვექტორულ ვაქცინებში, მაგალითად როგორცაა ასტრაზანეკას ვაქცინა, კორონავირუსის სპაიკცილის (spike protein) გენი მიბმულია ვექტორთან (გადამტანთან) - უვნებელ ვირუსთან (მაგალითად რეკომბინანტულ ადენოვირუსთან). გადამტანი უვნებელი ვირუსი ახდენს კორონავირუსის სპაიკცილის მიტანას ადამიანის ორგანიზმში და იმუნური სისტემა იწყებს ანტისხეულების გამომუშავებას. სწორედ ეს ანტისხეულები იცავს ორგანიზმს მომავალში ინფიცირებისგან. ვაქცინაციის შემდგომ, ვირუსის ორგანიზმში მოხვედრისას იმუნური სისტემა დროულად ამოიცნობს მის ზედაპირზე არსებულ სპაიკცილას და ანადგურებს ვირუსს დაავადების გამოწვევამდე.

15. რნმ რჩება ორგანიზმში ვაქცინაციის შემდეგ?

ვაქცინაციის შემდეგ რნმ არ რჩება ორგანიზმში. უჯრედები იშლება და თავისუფლდება რნმ-ისგან მას შემდეგ, რაც შეასრულებს იმუნური პასუხის გამომუშავების ფუნქციას.

16. შესაძლებელია თუ არა COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინამ შეცვალოს ჩემი დნმ?

COVID 19-ის ვაქცინების ნაწილი, მაგალითად პფაიზერ ბიონტექისა და მოდერნას ვაქცინები მზადდება საინფორმაციო რნმ-ის გამოყენებით. ვაქცინის რნმ-ს არ შეუძლია შეცვალოს ადამიანის დნმ. რეალურად, ვაქცინის რნმ არ შედის უჯრედის ბირთვში, რომელშიც დნმ ინახება. შესაბამისად, ვაქცინის რნმ-ს არანაირი შეხება არ აქვს ადამიანის დნმ-თან.

17. შეიძლება დაზინფიცირდეს ვაქცინაციის შედეგად?

არც მ-რნმ და არც ვექტორული ვაქცინის მიღება არ იწვევს COVID-19-ს, ვინაიდან ეს ვაქცინები არ შეიცავენ ცოცხალ ვირუსს.

18. რატომ არის აუცილებელი ვაქცინაცია, ხომ არ სჯობს ბუნებრივად გამოვიშუშოთ იმუნიტეტი ინფექციის გადატანით?

ვაქცინაცია აყალიბებს იმუნიტეტს, გიცავს დაავადებისაგან, ამცირებს დაავადებულ ადამიანთა რიცხვს და შედეგად ამცირებს დაინფიცირების, ავადობის და სიკვდილობის რისკს. ვაქცინაციის შედეგად ისევე ხდება COVID-19-ის საწინააღმდეგო იმუნიტეტის შექმნა, როგორც ე.წ. ბუნებრივი გზით ანუ დაავადების გადატანის შედეგად. თუმცა, ვაქცინაციისაგან განსხვავებით, დაინფიცირებისას ადამიანი იმყოფება დაავადების მძიმე გართულებებისა და გარდაცვალების რისკის ქვეშ.

19. COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინაციით შესაძლებელია თუ არა დავინფიცირდეთ ან გავავრცელოთ COVID-19?

COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინაციით თქვენ ვერ დიანფიცირდებით COVID-19-ით და, შესაბამისად, ვერც ინფექციის გავრცელების წყარო გახდებით.

20. რა არის COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინების გვერდითი მოვლენები?

COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინების შესაძლო გვერდითი მოვლენები დროებითი და COVID-19-ის ინფექციასთან შედარებით გაცილებით მსუბუქია. **ვაქცინაციას შესაძლოა ახლდეს გვერდითი მოვლენები, რაც ნორმალურია და მიანიშნებს, რომ თქვენი ორგანიზმი გამოიმუშავებს იმუნიტეტს.**

COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინის პირველი ან მეორე დოზის მიღების შემდეგ შესაძლოა აღგენიშნებოდეთ შემდეგი მოვლენები:

- რეაქცია (ტკივილი, შეშუპება, შეწითლება) ინექციის ადგილზე
- დაღლილობა,
- შეუძლოდ ყოფნა
- თავის ტკივილი
- კუნთების ტკივილი
- სახსრების ტკივილი
- შემცივნება
- ცხელება
- გულისრევა
- ლიმფური ჯირკვლების შეშუპება (ლიმფადენოპათია)

COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინამ, ისევე როგორც ნებისმიერმა სხვა ვაქცინამ ან მედიკამენტმა, შესაძლოა, გარკვეული გვერდითი მოვლენები გამოიწვიოს. თუმცა, ეს მოვლენები ზოგადად მსუბუქი, დროებითი და ხშირ შემთხვევაში ვაქცინაციიდან 3 დღის განმავლობაში იჩენს თავს. **გაითვალისწინეთ, იმ ადამიანების დიდ უმრავლესობას, ვინც აიცრება, შესაძლოა საერთოდ არ გამოუვლინდეს მსგავსი სიმპტომები.** თუმცა, თუ თავს შეუძლოდ იგრძნობთ, დაუყოვნებლივ დაუკავშირდით ოჯახის ექიმს.

21. როგორ გავუმკლავდეთ აცრის შემდგომ განვითარებულ უჩვეულო რეაქციებსა და გართულებებს (იშგამ)?

თუ COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინის პირველი ან მეორე დოზის გაკეთების შემდეგ თავს შეუძლოდ იგრძნობთ, გაესაუბრეთ ექიმს. **გახსოვდეთ, ვაქცინის პირველ დოზაზე**

გამოვლენილი შესაძლო გვერდითი მოვლენები არ წარმოადგენენ მეორე დოზის მიღების უკუჩვენებას. მეორე დოზის არ-ჩატარების შესახებ გადაწყვეტილებას იღებს ექიმი. წინამხარზე ტკივილისა და დისკომფორტის შესამცირებლად სასურველია დაიფინოთ სუფთა, ნოტიო ქსოვილი ან ავარჯიშოთ ხელი.

22. შესაძლებელია COVID-19-ის საწინააღმდეგო იმუნიზაციის შემდგომ განვითარებული არასასურველი მოვლენები (იშგამ) COVID-19 დაავადებაზე მძიმე აღმოჩნდეს?

მოსახლეობის დიდი უმრავლესობისათვის COVID-19-ის საწინააღმდეგო აცრის შემდგომ განვითარებული გვერდითი მოვლენები გაცილებით მსუბუქია თავად ინფექციით გამოწვეული დაავადების რისკებთან შედარებით.

უსაფრთხოების მიზნით ვაქცინირებული პირი დაყოვნდება კლინიკაში ექიმის და/ან ექთნის მეთვალყურეობის ქვეშ აცრის ჩატარებიდან 30 წუთის განმავლობაში და, საჭიროების შემთხვევაში, მას გაეწევა შესაბამისი სამედიცინო დახმარება.

23. ზოგიერთ ადამიანს სერიოზული ალერგიული რეაქცია ჰქონდა COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინაციის შემდეგ. ეს უნდა იყოს ნერვიულობის საბაბი?

როგორც ნებისმიერი ალერგენის შემთხვევაში, მაგ. პენიცილინზე ან მიწის თხილზე (არაქისი), კრაზანას ნაკბენზე და ა.შ., ადამიანების გარკვეულ ნაწილს შეიძლება ჰქონდეს ალერგიული რეაქცია; მსგავსი რეაქცია შესაძლებელია ასევე აღმოაჩნდეთ COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინებზეც.

ამიტომ, მნიშვნელოვანია ექიმს მიაწოდოთ ინფორმაცია იმის შესახებ, გქონიათ თუ არა ადრე რამეზე მწვავე ალერგიული რეაქცია, განსაკუთრებით თუ მდგომარეობა ეპინეფრინის გამოყენებას ან ჰოსპიტალიზაციას მოითხოვდა.

მწვავე ალერგიული რეაქციები (ანაფილაქსია) აცრების შემდეგ, ძირითადად, მყისიერად ვითარდება; შესაბამისად, მომზადებულ სამედიცინო პერსონალს მისი მართვა კარგად შეუძლია.

სამედიცინო დაწესებულების დატოვების შემდეგ, თუ თავს შეუძლოთ იგრძნობთ და ფიქრობთ, რომ შესაძლებელია მოგვიანებითი ალერგიული რეაქცია გქონდეთ, დაუყოვნებლივ დაუკავშირდით ექიმს.

24. რა არის ანაფილაქცია?

ანაფილაქსია დაუყოვნებელი ტიპის ალერგიული რეაქციაა. ანაფილაქსიის პირველი სიმპტომებია მკვეთრი ადგილობრივი რეაქცია, ქავილი, სუნთქვის გაძნელება, გამოხატული სიფერმკრთალე, არტერიული წნევის ვარდნა. ანაფილაქსიური შოკი შესაძლოა ფატალურადაც დასრულდეს. ანაფილაქსია არის ნებისმიერი ვაქცინის შესაძლო, მაგრამ იშვიათი გვერდითი მოვლენა და მისი განვითარება არ ნიშნავს ვაქცინის უხარისხობას.

25. რა შემთხვევაში არ შეიძლება ვაქცინაციის ჩატარება?

პფაიზერ ბიონტექის ვაქცინა უკუნაჩვენებია:

- 16 წელზე უმცროსი ასაკი
- ცნობილი მძიმე ალერგიული რეაქცია ვაქცინის ნებისმიერ კომპონენტზე, განსაკუთრებით პოლიეთილენგლიკოლზე (PEG) ან მონათესავე მოლეკულებზე; მეორე დოზისთვის - დაუყოვნებლივი ალერგიული რეაქცია ვაქცინის პირველ დოზაზე
- დროებითი უკუჩვენებები - ცხელებით მიმდინარე (38,5°C-ზე მეტი) მძიმე მწვავე დაავადება - ვაქცინაცია უნდა გადაიდოს გამოჯანმრთელებამდე
- COVID - 19 ინფექციის დიაგნოზის დასმიდან 4 თვე
- COVID-19 გადატანილ პირებში მონოკლონური ანტისხეულებით ან რეკონვალესცენტის პლაზმით ჩატარებული მკურნალობა - ვაქცინაცია უნდა გადაიდოს სულ მცირე 90 დღით, მკურნალობისა და ვაქცინინდუცირებული იმუნური პასუხების ინტერფერენციის თავიდან არიდების მიზნით
- ნებისმიერ სხვა აცრასა და COVID-19 საწინააღმდეგო ვაქცინით აცრას შორის მინიმალური ინტერვალი შეადგენს 14 დღეს (გამონაკლისია ანტირაბიული პროფილაქტიკა, რომელიც ტარდება ინტერვალის დაცვის გარეშე)

ასტრაზენეკას რეკომბინანტული ვაქცინა უკუნაჩვენებია:

- 18 წელზე უმცროსი ასაკი
- ჰიპერმგრძობელობა ვაქცინის აქტიურ ნივთიერებაზე ან დანამატზე
- ანაფილაქსიური რეაქცია ვაქცინის პირველ დოზაზე, მეორე დოზა არ კეთდება
- ცხელებით მიმდინარე (38,5°C -ზე მეტი) მძიმე მწვავე დაავადება
- ნებისმიერ სხვა აცრასა და COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინით აცრას შორის მინიმალური ინტერვალი შეადგენს 14 დღეს (გამონაკლისია ანტირაბიული პროფილაქტიკა, რომელიც ტარდება ინტერვალის დაცვის გარეშე)
- COVID - 19 ინფექციის დიაგნოზის დასმიდან 4 თვე

26. როგორია COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინების ეფექტურობა?

ეფექტურობის პროცენტული მაჩვენებელი ყველა ვაქცინისთვის ინდივიდუალურია და ემყარება III ფაზის კვლევებს, რაც აღწერილია ანოტაციაში. ამ ეტაპზე გამოყენებული ვაქცინების ეფექტურობა მერყეობს 60-დან 95%-მდე.

მაგალითად, ასტრაზენეკას ვაქცინა გამოცდილია ოქსფორდის უნივერსიტეტის მიერ. კლინიკურ კვლევებში მონაწილეობდა 23 000-ზე მეტი ადამიანი დიდ ბრიტანეთში, ბრაზილიასა და სამხრეთ აფრიკაში. ასევე 40 000 ადამიანის მონაწილეობით მიმდინარეობს კვლევა აშშ-ში, არგენტინაში, ჩილეში, კოლუმბიასა და პერუში. **კვლევის თანახმად, ვაქცინის ეფექტურობა 70%-ს აჭარბებს.**

27. რამდენ ხანს გრძელდება COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინის მოქმედება?

როგორც COVID-19, ასევე COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინაც ახალია. შესაბამისად, ჯანდაცვის ექსპერტებმა ამ ეტაპზე ზუსტად არ იციან რამდენი ხნის განმავლობაშია დაცული ადამიანი ინფექციის გადატანის ან ვაქცინაციის შემდეგ; მეორეს მხრივ, კარგადაა ცნობილი, რომ COVID-19-მა უამრავი გართულება და სიკვდილი გამოიწვია მსოფლიოში. **ვაქცინაცია ყველაზე უსაფრთხო არჩევანია!**

28. COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინაციის ჩატარების შემდეგ, საჭიროა თუ არა სხვა პრევენციული ღონისძიებების დაცვა, მაგ. ნიღბის ტარება ან ფიზიკური დისტანცირება?

ნიღბის ტარება, ხელების დაბანა და ფიზიკური დისტანცირების წესების დაცვა აუცილებელია, სანამ ადამიანების საკმარისი რაოდენობა არ აიცრება.

ამ ეტაპზე, ვაქცინაციასთან ერთად, ინფექციისაგან დაცვის საუკეთესო საშუალება ჩვენთვის და ირგვლივ მყოფი ადამიანებისთვის უკვე არსებული პრევენციული წესებისა და რეგულაციების დაცვაა. რაც უფრო მეტი ადამიანი აიცრება, მით უფრო მეტი ინფორმაცია დაგროვდება, რათა მეცნიერებმა ზუსტად განსაზღვრონ, თუ რამდენად ხანგრძლივია ვაქცინით ან ბუნებრივი გზით მიღებული იმუნიტეტი.

29. COVID-19-ის ინფექციის გადატანის შემთხვევაში უნდა ჩაიტაროს თუ არა ადამიანმა COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინაცია და რამდენ ხანში?

COVID-19-ის ინფექციის გადატანის მიუხედავად ვაქცინაციის ჩატარება რეკომენდებულია, ვინაიდან ამ ეტაპზე მეცნიერებისათვის უცნობია დაავადების გადატანიდან რა პერიოდით ნარჩუნდება ბუნებრივი იმუნიტეტი.

კლინიკური კვლევების მონაცემები მიუთითებს, რომ ამჟამად ავტორიზებული COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინები შეიძლება უსაფრთხოდ გაუკეთდეთ ადამიანებს, რომელთაც უკვე გადაიტანეს COVID-19-ის ინფექცია. ვაქცინაციის შეთავაზება ხდება მიუხედავად იმისა, დაავადება იყო სიმპტომური თუ უსიმპტომო. ვაქცინაციის ჩატარებამდე გადაწყვეტილების მსაღებად არ არის მოწოდებული ვირუსზე ტესტირება მწვავე ინფექციის დიაგნოსტიკის ან სეროლოგიური გამოკვლევა გადატანილი ინფექციის დადგენის მიზნით.

საზოგადოებაში დაავადების გავრცელების პრევენციის მიზნით, რეკომენდებულია COVID-19-ის დადასტურებული ინფექციის მქონე პაციენტებში ვაქცინაცია გადაიდოს მანამ, სანამ ადამიანი არ გამოჯანმრთელდება მწვავე დაავადებისაგან (თუ ადამიანს ჰქონდა სიმპტომები) და ისინი არ დააკმაყოფილებენ იზოლირების შეწყვეტის კრიტერიუმებს. აღნიშნული რეკომენდაცია ვრცელდება პაციენტებზე, რომელთაც ინფექცია დაუდასტურდათ ვაქცინის პირველი დოზის მიღებამდე ან ვაქცინის პირველ და მეორე დოზის შორის პერიოდში.

მიუხედავად იმისა, რომ ინფექციასა და ვაქცინაციას შორის არ არის რეკომენდებული მინიმალური ინტერვალი, ამჟამინდელი მტკიცებულებები მიანიშნებს, რომ COVID-19-ის რეინფექციის რისკი დაბალია ინფექციის შემდეგ რამდენიმე თვე, მაგრამ დროთა განმავლობაში რისკი შეიძლება გაიზარდოს იმუნიტეტის დაქვეითების გამო. **საქართველოში დაყოვნების პერიოდი** იმ პირებისათვის, ვისაც ტესტირებით დაუდასტურდა ინფექცია, **განისაზღვრა 120 დღით.**

პირებში, ვისაც COVID-19-ის ინფექციის მკურნალობა ჩატარდათ **მონოკლონური ანტისხეულების ან აღმდგენი პლაზმით**, ვაქცინაცია შეიძლება გადავადდეს **90 დღით** თერაპიების სავარაუდო ნახევარგამოყოფის პერიოდისა და რეინფექციის დაბალი რისკის შესახებ მტკიცებულებების გათვალისწინებით.

30. შეიძლება თუ არა სხვა ვაქცინებთან ერთად COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინის გაკეთება?

სულ მცირე 14-დღიანი ინტერვალია საჭირო ამ ვაქცინისა და ნებისმიერი სხვა დაავადების საწინააღმდეგო ვაქცინის შეყვანას შორის, სანამ არ იქნება დამატებითი მონაცემები მისი სხვა ვაქცინებთან ერთდროული მიღების შესაძლებლობის შესახებ.

31. რა შემთხვევაში უნდა მივიღოთ განსაკუთრებული სიფრთხილის ზომები?

ანამნეზში, ნებისმიერი სხვა ვაქცინის ან ინექციური თერაპიის დროს განვითარებული დაუყოვნებლივი ალერგიული რეაქცია განიხილება როგორც საფრთხის შემცველი, მაგრამ არა როგორც ვაქცინაციის უკუჩვენება. ასეთი პირებისათვის უნდა მოხდეს რისკის შეფასება, ანუ დადგინდეს რეაქციის ტიპი, სიმძიმე და, ასევე, ინფორმაციის სანდოობა. ასეთ პირებს შეუძლიათ მიიღონ ვაქცინა, მაგრამ მათ უნდა გაეწიოს კონსულტაცია შესაძლო მწვავე ალერგიული რეაქციის განვითარების რისკების შესახებ და ამ შემთხვევაში ვაქცინაციის სარგებელი უნდა აღემატებოდეს რისკებს. ასეთი პირები, ვაქცინაციის შემდეგ, 30 წუთის განმავლობაში, უნდა დარჩნენ სამედიცინო დაწესებულებაში დაკვირვების ქვეშ, სადაც შესაძლებელია ანაფილაქსიის შემთხვევაში დაუყოვნებლივი მკურნალობა.

ზოგადად, პირებმა, რომლებსაც პირველი დოზის მიღების შემდეგ დაუყოვნებლივი მწვავე (ანაფილაქსიური) ალერგიული რეაქცია განუვითარდათ, დამატებითი დოზა ადარ უნდა მიიღონ.

იმ პირთა ვაქცინაცია, ვისაც ფებრილური ტემპერატურა აქვს (სხეულის ტემპერატურა 38.5°C-ზე მეტი), ტემპერატურის ნორმალიზებამდე უნდა გადაიდოს.

32. უნდა ჩაიტარონ თუ არა COVID-19 საწინააღმდეგო ვაქცინაცია თანმხლები ქრონიკული დაავადებების მქონე პირებმა?

ვაქცინას აქვს თანაბარი უსაფრთხოების და ეფექტურობის პროფილი განსხვავებული დაავადებების მქონე პირებში, მათ შორის იმ პაციენტებში, რომლებიც COVID-19-ის მძიმე მიმდინარეობის რისკის ქვეშ იმყოფებიან.

კლინიკურ კვლევებში შესწავლილი თანმხლები დაავადებები მოიცავს: ჰიპერტენზიას; დიაბეტს; ასთმას; ფილტვის, ღვიძლისა და თირკმელების დაავადებებს; ასევე, ქრონიკული (სტაბილური და კონტროლირებადი) ინფექციები: ადამიანის იმუნოდეფიციტის ვირუსით (აივ), C ჰეპატიტის ვირუსით (HCV) და B ჰეპატიტის ვირუსით (HBV).

ვაქცინაცია რეკომენდებულია იმ თანმხლები დაავადებების მქონე პირებისთვის, რომლებიც ზრდის COVID-19-ის მძიმედ მიმდინარეობის რისკს.

33. უნდა აიცრას თუ არა ორსულები და ბავშვები?

ამ ეტაპზე ორსულებში და ბავშვებში არ არსებობს საკმარისი კვლევები და მტკიცებულებები ვაქცინაციის უსაფრთხოების და ეფექტურობის შესახებ.

ჯანმო რეკომენდაციას იძლევა, COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინის გამოყენება არ მოხდეს ორსულობის პერიოდში, გარდა იმ შემთხვევებისა, თუ ორსული ქალის ვაქცინაციის სარგებელი გადაჭონის ვაქცინის პოტენციურ რისკებს; მაგალითად, ჯანდაცვის მუშაკებში, რომლებიც COVID-19-ის ექსპოზიციის მაღალი რისკის ქვეშ იმყოფებიან და თანმხლები დაავადებების მქონე ორსულ ქალებში, რომლებიც COVID-19-ის მძიმედ მიმდინარეობის მაღალ რისკ ჯგუფში არიან.

ორსულებს უნდა მიეწოდოთ ინფორმაცია და ჩაუტარდეთ კონსულტაცია (თუ ეს შესაძლებელია), უსაფრთხოების და ეფექტურობის მონაცემების სიმწირის შესახებ.

34. საჭიროა თუ არა სპეციალური მომზადება ვაქცინაციის პროცესისთვის; მაგალითად, ანტიჰისტამინური პრეპარატების მიღებას?

ზოგადად, ვაქცინაციისათვის წინასწარი მედიკამენტოზური მომზადება არ არის საჭირო. თუმცა, გარკვეულ ინდივიდუალურ შემთხვევებში, კონსულტაციის შედეგად, გადაწყვეტილებას იღებს ექიმი.

35. რომელი ვაქცინები შემოვა ქვეყანაში?

საქართველოში მხოლოდ ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის (ჯანმო) ან მის მიერ აღიარებული მკაცრი მარეგულირებელი ორგანოების (SRAs) მხრიდან ავტორიზებული (პრეკვალიფიკაცია) COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინები დაინერგება, რაც ხარისხის, უსაფრთხოებისა და ეფექტურობის გარანტიაა.

2021 წლის 24 მარტის მონაცემებით, ჯანმოს მიერ საგანგებო გამოყენების ავტორიზაცია მიენიჭა სამ ვაქცინას მ.შ. პფაიზერ ბიონტექის და მოდერნას COVID-19-ის საწინააღმდეგო რ-რნმ ვაქცინებსა და ოქსფორდ ასტრაზენეკას ვექტორულ რეკომბინანტულ ვაქცინას.

36. COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინაციის პროცესში რამდენად დაცულია ბიოეთიკის ნორმები?

COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინაცია ითვალისწინებს ბიოეთიკის ყველა პრინციპს და შესაბამისობაშია ქვეყნის მიერ რატიფიცირებულ საერთაშორისო „ადამიანის უფლებებისა და ბიომედიცინის შესახებ კონვენციასა“ და ადგილობრივ რეგულაციებთან. დაცულია ბიოეთიკის მთავარი პრინციპები - COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინაციის სარგებელი მნიშვნელოვნად აჭარბებს რისკს, ვაქცინაცია ნებაყოფლობითია და გადაწყვეტილების მისაღებად ადამიანს მიეწოდება მტკიცებულებებზე დაფუძნებული ინფორმაცია და ასაცრელი კონტიგენტის შერჩევის დროს გათვალისწინებულია სამართლიანობის პრინციპი.

დღეისათვის ათიათასობით ადამიანის მონაწილეობით მიმდინარე კლინიკური კვლევებისა და ვაქცინის დამწერგავი ქვეყნების ოფიციალური მონაცემები ცხადყოფს რომ ვაქცინის სარგებელი მნიშვნელოვნად აღემატება შესაძლო რისკებს. ვაქცინით მაღალი მოცვის ქვეყნებში, როგორცაა მაგალითად ისრაელი და გაერთიანებული სამეფო, COVID-19-ის ინფექციით განპირობებული ჰოსპიტალიზაციის მაჩვენებელი 80%-ზე მეტით შემცირდა.

ვაქცინაცია საქართველოში ნებაყოფლობითია ყველა სამიზნე ჯგუფისთვის. თითოეულ სამიზნე ჯგუფის წარმომადგენელს მიეწოდება დეტალური, მტკიცებულებებზე დაფუძნებული ინფორმაცია ვაქცინაციის ირგვლივ საკითხებზე, მ.შ. ვაქცინაციის სარგებელსა და შესაძლო გვერდით მოვლენებზე, რათა მათ მიიღონ ინფორმირებული თავისუფალი გადაწყვეტილება ვაქცინაციის ჩატარება-არჩატარების შესახებ.

37. რა საფრთხის შემცველია აუცრელობა/ვაქცინაზე უარის თქმა პანდემიის დროს?

COVID-19-ის პანდემია ჩვენი დროის გლობალური ჯანმრთელობის კრიზისია. გასული წლის ბოლოს ვირუსი, ანტარქტიდის გარდა, ყველა კონტინენტზე გავრცელდა. 2021 წლის 1 მარტის

მონაცემებით COVID-19-ით დაინფიცირების შემდეგ 2,5 მილიონზე მეტი ადამიანი გარდაიცვალა. პანდემიამ უდიდესი დამაზიანებელი ზეგავლენა იქონია თითქმის ყველა სფეროზე და, გლობალური ჯანდაცვის კრიზისის პარალელურად, სოციალური, ეკონომიკური და პოლიტიკური კრიზისის მიზეზი გახდა მსოფლიოში და მ.შ. საქართველოშიც.

დამტკიცებულია, რომ COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინაცია ამცირებს დაინფიცირების, ავადობის და სიკვდილობის რისკს და პანდემიის შეჩერების ერთ-ერთი ყველაზე ეფექტური საშუალებაა. ვაქცინაცია განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია მაღალი რისკის ჯგუფებისთვის, ვინც COVID-19-ით ავადობისა და სიკვდილობის ყველაზე მაღალი რისკის ქვეშ იმყოფება მ.შ. პროფესიული საქმიანობის, ასაკის, ჯანმრთელობის მდგომარეობისა და დახურულ ინსტიტუტებში ცხოვრების სტატუსის გათვალისწინებით. აუცრელი ადამიანი საფრთხის ქვეშ აყენებს საკუთარ ჯანმრთელობას, ოჯახის წევრებს, ახლობლებსა და მთლიანად საზოგადოებას. **COVID-19 ვაქცინაცია ინდივიდუალური უფლება და საყოველთაო პასუხისმგებლობაა!**

38. ვაქცინაციის შემდეგ, აღმენიშნება 38°C-ზე მაღალი ტემპერატურა, შემცივნება, თავის ტკივილი, საერთო სისუსტე და როგორ უნდა მოვიქცე?

ვაქცინაციას შესაძლოა ახლდეს გვერდითი მოვლენები, რაც ნორმალურია და მიაჩნდება, რომ თქვენი ორგანიზმი გამოიმუშავებს იმუნიტეტს.

COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინის პირველი ან მეორე დოზის მიღების შემდეგ, შესაძლოა, აღგენიშნებოდეთ შემდეგი მოვლენები: რეაქცია (ტკივილი, შეშუპება, შეწითლება) ინექციის ადგილზე, დაღლილობა, შეუძლოდ ყოფნა, თავის ტკივილი, კუნთების ტკივილი, შემცივნება, სახსრების ტკივილი, ცხელება, გულისრევა, ლიმფური ჯირკვლების შეშუპება (ლიმფადენოპათია)

COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინამ, ისევე როგორც ნებისმიერმა სხვა ვაქცინამ ან მედიკამენტმა, შესაძლოა, გარკვეული გვერდითი მოვლენები გამოიწვიოს. თუმცა, ეს მოვლენები ზოგადად მსუბუქი და დროებითია და ხშირ შემთხვევაში ვაქცინაციიდან 3 დღის განმავლობაში იჩენს თავს. **თუმცა, თუ სიმპტომები გაგიგრძელდათ და თავს შეუძლოდ იგრძნობთ, დაუყოვნებლივ დაუკავშირდით ოჯახის ექიმს ან დარეკეთ 1522-ზე.**

დამატებითი ინფორმაციისთვის ეწვიეთ ვებ-გვერდს ncdc.ge

39. რა ნაბიჯები უნდა გაიაროთ COVID-19-ის საწინააღმდეგო აცრაზე რეგისტრაციისათვის?

ნაბიჯი 1

დაჯავშნეთ ვაქცინაციაზე ვიზიტის თქვენთვის სასურველი თარიღი და დრო ვებ-გვერდზე www.booking.moh.gov.ge ან დაუკავშირდით ცხელ ხაზს 1522 და ოპერატორი დაგეხმარებათ რეგისტრაციაში. რეგისტრაციისათვის დაგჭირდებათ თქვენი პირადობის დამადასტურებელი მოწმობა. რეგისტრაციის შემდგომ SMS-ით მიიღებთ ჯავშნის კოდს, რომელიც უნდა წარადგინოთ თქვენს მიერ შერჩეულ სამედიცინო დაწესებულებაში ვიზიტისას.

შესაძლებელია, ასევე, აცრისათვის შერჩეულ სამედიცინო დაწესებულებაში აცრამდე ჩადგეთ ცოცხალ რიგში; თუმცა, რიგის თავიდან აცილების მიზნით, სასურველია ვიზიტის წინასწარ დაჯავშნა.

იმ შემთხვევაში, თუ გარკვეული მიზეზების გამო გიწევთ დაჯავშნილი ვიზიტის ადგილის, თარიღისა და დროის შეცვლა, ჯავშანის კოდის გამოყენებით შესაძლებელია თქვენს მიერ

ცვლილება განხორციელებული იქნას ელექტრონულ სისტემაში (www.booking.moh.gov.ge) ან დაუკავშირდით 1522-ის ოპერატორს. ჯავშანის დროის შეცვლა შესაძლებელია არაუგვიანეს ვიზიტამდე 1 სთ-ით ადრე.

ნაბიჯი 2

სამედიცინო დაწესებულებაში გამოცხადდით 10 წუთით ადრე, წარადგინეთ პირადობის დამადასტურებელი მოწმობა და გაიარეთ რეგისტრაცია.

ნაბიჯი 3

რეგისტრაციის გავლის შემდეგ აცრის კაბინეტში გაივლით კონსულტაციას ექიმთან და შეავსებთ ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესაფასებელ სპეციალურ კითხვარს. ვაქცინაცია ჩაგიტარდებათ თქვენი ჯანმრთელობის დადებითად შეფასების შემთხვევაში. ექიმი მოგაწვდით ინფორმაციას ვაქცინისა და შესაძლო გვერდითი მოვლენების თაობაზე.

ნაბიჯი 4

აცრის კაბინეტში ჩატარებული ვაქცინაციის შემდგომ გადმოგეცემათ აცრის ბარათი, რომელშიც მითითებულია ინფორმაცია ვაქცინის პირველი დოზის მიღების თარიღის, შესაძლო გვერდითი მოვლენების და მეორე ვიზიტის საორიენტაციო თარიღის შესახებ.

ნაბიჯი 5

აცრის შემდგომ, 30-45 წუთის განმავლობაში, ჩერდებით მოსაცდელ სპეციალურ სივრცეში, ჯანმრთელობის მდგომარეობის მონიტორინგის მიზნით.

ნაბიჯი 6

აცრის შემდეგ, შესაძლოა, ადგენიშნოთ მსუბუქი ჩივილები, რომელთა შესახებ ინფორმაციას მოგაწვდით ამცრელი ექიმი. თუ აცრის შემდგომი გვერდითი მოვლენები გაწუხებთ ან არ ქრება რამდენიმე დღის განმავლობაში, მიმართეთ თქვენს ექიმს ან დაუკავშირდით ცხელ ხაზს 1522